

Postanowienie z dnia 25 sierpnia 1998 r.

I PKN 266/98

Tożsamość podstawy faktycznej i prawnej rozstrzygnięcia oraz identyczność stron w poprzednim procesie zakończonym prawomocnym wyrokiem (art. 366 KPC) prowadzi do nieważności postępowania w sprawie (art. 379 pkt 3 KPC), w której strony występują w odmiennych rolach procesowych.

Przewodniczący SSN: Maria Mańkowska, Sędziowie SN: Adam Józefowicz, Zbigniew Myszka (sprawozdawca).

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 25 sierpnia 1998 r. sprawy z powództwa Wojewódzkiego Urzędu Pracy - Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych w B.B. przeciwko Fabryce Maszyn i Urządzeń „O.” Sp. z o.o. w O. o zapłatę, na skutek kasacji powoda od wyroku Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Bielsku-Białej z dnia 23 grudnia 1997 r. [...]

p o s t a n o w i ł:

u c h y l i ć zaskarżony wyrok w części oddalającej apelację oraz poprzedzający go wyrok Sądu Rejonowego-Sądu Pracy w Oświęcimiu z dnia 23 września 1997 r. [...], w części oddalającej powództwo i odrzucić pozew.

U z a s a d n i e n i e

Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Bielsku-Białej wyrokiem z dnia 23 grudnia 1977 r. oddalił apelację Wojewódzkiego Urzędu Pracy - Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych w B.B. od wyroku Sądu Rejonowego-Sądu Pracy w O. z dnia 23 września 1997 r., oddalającego powództwo przeciwko Fabryce Maszyn i Urządzeń „O.” Sp. z o.o. w O. o zwrot kwoty 5.666,59 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 24 kwietnia 1997 r. W sprawie tej ustalono, że będący emerytami - byli pracownicy Fabryki Maszyn Górniczych „O.” w O. uzyskiwali w

innych procesach prawomocne wyroki zasądzające od pozwanej Fabryki Maszyn i Urzędzeń „O.” Sp. z o.o. należne kwoty z tytułu wyrównania ekwiwalentów za węgiel. Liczba takich spraw sądowych przekroczyła 100. Obawiając się postępowań egzekucyjnych pozwana wypłaciła w dniu 31 maja 1996 r. dziesięć takich należności w kwocie 4.442,71 zł. W celu zrekompensowania wydatków przeznaczonych na zaspokojenie roszczeń z tego zakresu pozwana zwróciła się o zwrot zrealizowanych należności ze środków Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, a wobec odmowy, dochodziła zasądzenia tych kwot na drodze sądowej.

Sąd Rejonowy-Sąd Pracy w Oświęcimiu prawomocnym wyrokiem z dnia 19 listopada 1996 r. zasądził od Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych w B.-B. na rzecz Fabryki Maszyn i Urzędzeń „O.” Sp. z o.o. w O. kwotę 4.467,81 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 6 sierpnia 1996 r. do dnia zapłaty - uznając, że spełnione zostały przesłanki z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 28 czerwca 1995 r. o zaspakajaniu ze środków Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych niektórych świadczeń przysługujących emerytom i rencistom (Dz.U. Nr 87, poz. 436, powoływanej dalej jako ustawa z 28 czerwca 1995 r.). W wykonaniu tego orzeczenia Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych przekazał w dniu 27 marca 1997 r., łącznie z odsetkami kwotę 5.669,59 zł.

Na tle takich ustaleń Sąd drugiej instancji uznał, że sporna kwota, która została uzyskana w wykonaniu prawomocnego wyroku, była wydatkowana na cele określone w ustawie z 28 czerwca 1995 r., dlatego nie mogło być mowy o naruszeniu art. 3 ust. 1 i 2 tej ustawy.

W kasacji powód podtrzymał zarzut naruszenia prawa materialnego - art. 3 ustawy z 28 czerwca 1995 r. przez błędną jego wykładnię, polegającą na przyjęciu, że nie obejmuje on sytuacji, gdy wypłata świadczeń z Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych następuje na mocy wyroku sądowego, zwłaszcza że pozwana wypłaciła emerytom i rencistom przysługujące im świadczenia przed złożeniem powodowi stosownego wniosku i w tym sensie pozwana nie zaspokoila tych należności ze środków przekazanych jej przez powoda w wykonaniu prawomocnego wyroku sądowego z dnia 19 listopada 1996 r., przez co środki te winny podlegać zwrotowi na rzecz Funduszu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Rozpoznanie kasacji następuje w granicach skargi kasacyjnej, Sąd Najwyższy bierze jednak z urzędu pod rozwagę nieważność postępowania (art. 393¹¹ zdanie pierwsze KPC).

W rozpoznawanej sprawie Sąd Najwyższy stwierdził, że występuje powaga rzeczy osądzonej. Prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego-Sądu Pracy w Oświęcimiu z dnia 19 listopada 1996 r. [...], w którym Sąd Rejonowy w granicach tych samych okoliczności faktycznych i na tej samej podstawie prawnej (przepisów ustawy z dnia 28 czerwca 1995 r.) zasądził od pozwanego Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych dochodzoną kwotę, z przeznaczeniem na zrekompensovanie zasądzonych prawomocnymi wyrokami wypłat ekwiwalentów za węgiel na rzecz byłych pracowników. Powaga rzeczy osądzonej prawomocnego wyroku powoduje, że ponowne powództwo o ten sam przedmiot sporu pomiędzy tymi samymi stronami, oparte na identycznej podstawie faktycznej i prawnej było niedopuszczalne (art. 366 KPC), przeto prowadzone ponownie postępowania w tej samej sprawie są dotknięte nieważnością (art. 379 pkt 3 in fine KPC), co Sąd Najwyższy uwzględnił z urzędu (art. 393¹¹ zdanie pierwsze KPC). Powaga rzeczy osądzonej prowadzi do nieważności postępowania między tymi samymi stronami bez względu na to, że w ponownym procesie strony występowały w odwrotnych rolach procesowych. Tak rozumiana identyczność stron miała miejsce w rozpoznawanej sprawie, skoro pozwany Fundusz z poprzedniego procesu zakończony prawomocnym wyrokiem, którego spóźniona apelacja w owej sprawie została odrzucona postanowieniem Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Bielsku-Białej z dnia 20 marca 1997 r. [...] - występując w ponownym procesie w roli procesowej powoda - dochodził zasądzenia zwrotu kwot zasądzonych prawomocnym już wyrokiem Sądu Rejonowego. Dlatego należało stwierdzić, że tożsamość podstawy faktycznej i prawnej rozstrzygnięcia oraz identyczność stron w poprzednim procesie zakończonym prawomocnym wyrokiem (art. 366 KPC) prowadzi do nieważności nowego postępowania w tej samej sprawie (art. 379 pkt 3 KPC), w której strony występują jedynie w odwrotnych rolach procesowych.

Stwierdzenie nieważności postępowania prowadziło z urzędu do uchylecia wydanych w sprawie wyroków - w zakresie niedopuszczalnego ponownego merytorycznego rozpoznania sprawy prawomocnie osądzonej - i odrzucenia pozwu (art. 393¹⁶ KPC), co następuje w formie postanowienia.

=====